

Recensie door Anthonie Stip

In: Tijdschrift Vlinders, 2015

Bestuivende insecten mogen op steeds meer belangstelling rekenen van onderzoekers, politici en het grote publiek. Overal in ons land ontspruiten initiatieven om bijen en vlinders te helpen; ze hebben het immers moeilijk. Het project Idylle van De Vlinderstichting is een van de geslaagde voorbeelden. Zonder bloeiende planten zijn er echter geen bijen, zweefvliegen, vlinders en veel andere insecten. Voor de insecten vormen nectar en stuifmeel een essentiële voedselbron. Op hun beurt kunnen veel plantensoorten niet zonder insecten, omdat zij de plant bestuiven en daarmee onmisbaar zijn in het voortbestaan van de plant. Over die ingewikkelde en fascinerende relatie gaat het boek 'Niet zonder elkaar'.

Het begint bij de planten en behandelt in de eerste hoofdstukken waarom en hoe bloemen bloeien. Pas in 1793 ontdekt Christian Konrad Sprengel het geheim van de bevruchting van bloemen, nadat hij om gezondheidsredenen het advies opvolgt om veel buiten te zijn. Hoewel dit ogenschijnlijk een onbelangrijk feitje is, blijkt er zonneklaar uit dat veldbiologen niet van achter hun bureau maar in het veld belangrijke ontdekkingen doen. Om iets van de fascinerende relatie tussen bloemen en insecten te begrijpen, is veel buiten zijn daarom een vereiste. Dat u het maar even weet. Nadat de bouw van bloemen met verhelderende tekeningen is toegelicht, wordt er stilgestaan bij typen bestuiving, waarbij windbestuiving niet wordt vergeten, in een hoofdstuk met de poëtische titel 'Gekust door de wind'. Na veertig pagina's over planten worden de bloembezoekers geïntroduceerd. Wie hier alleen insecten verwacht, komt voor een verrassing te staan. Ook vleermuizen en kolibries bestuiven bloemen, al komen de soorten die dit doen niet in Europa voor. Vervolgens passeert een veelheid aan onderwerpen de revue, waaruit ik een greep neem: bloemtrouw, insectenzintuigen, de verleidingskunsten van bloemen, de energiehandel tussen bloem en insect en de onschatbare waarde van bestuiving voor mensen. Het boek eindigt met een brede positionering van de innige relatie tussen bloemen en bestuivers in het grote geheel van wat wij natuur noemen. Temeer wordt dan duidelijk dat dit 'verbond' onder druk staat van allerlei veranderingen in ecosystemen. Toch eindigt het boek positief: "Bloemen zijn de vreugdekreten van de natuur en hebben voor ons een sterk symbolische waarde".

De auteurs zijn er in geslaagd een complex onderwerp op aantrekkelijke wijze in woord en beeld toegankelijk te maken voor een Nederlandstalig publiek. Het boek bevat veel schitterende foto's en zeker 15 kaderteksten met uiterst interessante weetjes. Toch is er ook een minpuntje: de grote diversiteit aan onderwerpen, afgewisseld met ingekaderde zijsporen, doet afbreuk aan de structuur van het boek. Niettemin spat de bevoegenheid van de auteurs van elke pagina af. Laat u verwonderen door dit fraaie boek. En ga straks als het voorjaar losbarst zelf op ontdekkingstocht door de wereld van bloemen en insecten. Warm aanbevolen.

